

Intel·lectuals

"I no m'agradaria que la vella paraula 'intel·lectual' fóra ja tan inútil per tot servei, tan desmuntada pels experts, tan pròpia de museu i tan ridícula, que arribara a perdre qualsevol paper. Certa gent que vostès coneixen se n'alegrarien moltíssim."

He llegit atentament els considerables papers que en les pàgines d'aquest setmanari han dedicat Javier Muguerza i Jordi Berrio a l'extingible —o en extinció, o extint— gremi del qual jo càndidament pensava que formava part. Després de llegir-los i de meditar uns minuts, ja no ho tinc tan clar. Deu ser que jo mateix tinc les idees i adscripcions cada vegada més confuses, o que els autors pretenien destruir-nos —als innocents del gremi— algunes il·lusions i fantasies, o que cada vegada em costa més d'entendre les coses. Abans, vull dir abans que això que en diuen postmodernitat s'escampara com una extensa sequera, un servidor no tenia cap empatx a assumir que era un "intel·lectual". No era un concepte clar i distint, com hauria volgut Descartes, però anàvem fent amb l'etiqueta i amb la idea. Ara, d'ençà del temps profusament postmodern, estic perplex. I com que no sé, perquè ningú no me n'ha informat amb detall, si ja podem tornar a ser tranquil·lament moderns sense que ens diguen antics, la perplexitat continua encara.

Fa més d'una dotzena d'anys, en un diari de Barcelona em van fer una llarga entrevista, i el titular deia en lletres grans "Joan F. Mira, intel·lectual integral". El dia que la publicaven, vaig anar a una exposició i una senyoreta, que portava el diari en la mà, em mirava amb cara divertida i li deia a l'amiga "Mira tu, l'integral!" Li havia fet més gràcia l'adjectiu que el substantiu. L'adjectiu, en realitat, feia referència a la meua condició de tastaolletes professional i especialista en generalitats. El substantiu, *intel·lectual*, era perfectament clar. A més, en la foto, jo duia el cabell llarg, les ulleres grosses i les patilles llargues fins a mitja galta: era modern, no hi havia dubte. I pocs anys abans, havia format part més o menys activa d'un parell d'"Assemblees d'Intel·lectuals", acreditables institucions volàtils del moviment democràtic de l'època. Quan el títol semblà massa restrictiu, li'l vam canviar per "Assemblea d'Intel·lectuals, Professionals i Artistes". En qualsevol cas, aquelles assemblees no filaven massa prim quant a la condició dels participants, ni demanaven carnets: qui era realment un *professional* (de quina professió?), qui era un *artista*, i sobretot, qui era, a diferència de les altres dues coses, un *intel·lectual*? Preocupava poc la teoria, excepte en algunes tertúlies que recorde, pacífiques i sense ganes de sang. Teníem la sensació que anomenar-nos "intel·lectuals"

responia a una bona tradició moderna i eficaç. I a mi, què us he de dir, encara m'agrada reconèixer-me en aquesta tradició.

Si m'he de creure els papers de Berrio i de Muguerza, no sé si podria contestar sense vergonya la hipotètica pregunta: "Vostè és intel·lectual?", o si més aviat la pregunta ja no té sentit ni substància, o si, suposant que ho siguem alguns, pocs o molts, la societat (ai, la societat, com és de limitada i d'anòtima!) no ens vol, no ens estima, no ens escolta i ni tan sols ens creu dignes d'existència. Em fa l'efecte que, com en altres coses, no tinc altra esperança que la nostra vella tradició europea: no sé si la raça en la qual tinc la gosadia de reconèixer-me ve dels goliards, dels filòsofs dissidents, dels humanistes-científics o viceversa, de la *intelligentsia* tal com la van definir els russos, dels *intel·lectuals* del manifest de Zola, o més probablement de tots plegats. En qualsevol cas, m'hi trobe reconfortat i en bona companyia. No vull que em redacten el certificat de defunció, ni l'anàlisi de les entranyes *post mortem*. I no m'agradaria que la vella paraula "intel·lectual" fóra ja tan inútil per tot servei, tan desmuntada pels experts, tan pròpia de museu i tan ridícula, que arribara a perdre qualsevol paper. Certa gent que vostès coneixen (aquells mateixos que combatíem en les "Assemblees d'Intel·lectuals", i els seus successors i hereus) se n'alegrarien moltíssim.

Al nostre país, posem per cas, no seria fàcil fer prosperar, a hores d'ara, un "Comitè d'Intel·lectuals Valencians" contra l'antiga burrera que creix i ens amenaça. Altres noms són possibles, aquest no, qui s'apuntaria a un comitè d'*intel·lectuals* sense exposar-se a algunes ironies malèvols? Molt bé: a França, i davant de perills més dramàtics, acaba de constituir-se un "Comitè d'Intellectuals Maghrebins et Français d'Origine Maghrebine pour la Sauvegarde de la Liberté", i no crec que s'ho prenga ningú a conya. El concepte d'*intel·lectual* és tan dubtós com sempre, però la paraula és clara, i funciona. El manifest dels meus col·legues comença "*Nosaltres, intel·lectuals, escriptors, artistes, professors, metges, periodistes, quadres magribins...*" Com les nostres assemblees de fa quinze i vint anys, exactament. O siga que encara existim, a pesar de les autòpsies, i encara podem ser d'alguna utilitat. Deu ser que jo sóc innocent, poc informat i transitòriament optimista.

Joan F. Mira